

WEHE DEN HOORN – MARNEHOES

't Marnehoes is een voormalige kerk uit de 13e eeuw, dat stond in het vroegere Wehe, dorp in Noordwest Groningen. Sinds de restauratie van 1985 fungeert 't Marnehoes als cultureel centrum voor de regio Noordwest Groningen.

De kerk bestaat uit één beuk en is recht gesloten, met een ongelede toren met achtkantige lantaarn. Verder een zware muur met kloosterstenen en met smalle muurdammen, die nog allemaal aanwezig zijn. De eerste inscriptie is van 1553 en zit in een balk. In 1656 is de toren verhoogd, is er een westelijke ingang gemaakt en zijn de ramen veranderd. De octogonale bekroning van de lantaarn is in 1912 vernieuwd. De toren heeft een uurwerk uit de 17e eeuw en had vóór 1818 een koepel, die is ingestort en vervangen. De in 1986 afgesloten restauratie heeft een kerkgebouw met een ietwat tweeslachtig interieur opgeleverd. Het moest een cultureel centrum worden met behoud van het kerkelijke karakter. Zo treffen we nu naast de toneelvoorzieningen een preekstoel, orgel en een grafmonument. Aan het exterieur is het minst veranderd. De bepleistering werd hersteld en opnieuw geschilderd. De in de zuidwand gevonden hagiSCOOP en het venstertje werden zichtbaar gemaakt. De toren onderging uitwendig geen noemenswaardige wijzigingen.

De hoofdingang werd verlegd van het noorden naar het westportaal in de toren. Hier is nu op de begane grond de garderobe, op de eerste verdieping de kleedgelegenheid voor de artiesten en op de tweede verdieping de verwarmingsketel. De ruimte onder de orgeltribune werd omgebouwd tot keuken en toilet. Op de orgeltribune naast het orgel zie we nu de regelinstallatie voor de toneelverlichting. Daardoor kon de preekstoel op de traditionele plaats op de grens van het koor en het schip komen. Het meubel werd gereconstrueerd aan de hand van vijf op de torenzolder teruggevonden kuippanelen en foto's van de oude toestand vóór de restauratie van 1965. De Toscaanse orde van de orgelgalerij moest ook op de toneelafschieding worden toegepast. Gemarmerde houten kolommen dragen een van metopen en trigliefen voorziene balk, waarop de wapens staan van de geslachten die aan de kerk gelieerd zijn geweest. Op het koor staan weer de banken voor het huispersoneel van de familie van Starckenborch met houtsnijwerk uit 1726. In de oostwand werd de omlijsting van een lancetvenster hersteld door in een baksteenpatroon de contouren op de pleisterlaag aan te brengen. Het plafond kreeg een behandeling die te verwachten was in het postmoderne tijdperk: een illusionistische ('trompe-l'oeil') plafondschildering van Mathijs Röling en Wout Muller naar renaissancevoorbeelden: een koe, een stier en een schildpad tussen palmbomen.

Nadat jarenlang bij restauraties een grote terughoudendheid bij het aanbrengen van eigentijdse ornamenten in acht werd genomen, lijkt het tij nu wat te zijn gekeerd. Vele oude bouwdetails zijn in het zicht gelaten, zoals de nisjes op het koor en in de zuidwand en een der noorderingangen, die nu als keukenkast dienst doet.

In 't Marnehoes worden toneel- en cabaretvoorstellingen en concerten georganiseerd, Het fungeert als oefenpodium voor toneellessen en er vinden trouwerijen, personeels- en familiefeesten plaats, en incidenteel een begrafenisceremonie. De akoestiek wordt vaak door de gebruikers geprezen. De sfeer in 't Marnehoes wordt nog steeds in hoge mate bepaald door het oorspronkelijke kerkje met zijn monumenten, vensters en bijzondere lichtinval.